

F-P netværkskonference 28.okt.

Ved Søren Hoppe Christensen
Handelsskolernes Lærerforening

95 %-MÅLSÆTNINGEN - EN PRISVÆRDIG OG SYMPATISK MÅLSÆTNING

Men er det en klog målsætning?

Ja fordi ...

- den er ambitiøs og visionær – ræk ud efter stjernerne (verdens bedste uddannelsessystem), og du får et æble i hånden
- et højt uddannelsesniveau er et krav for at Danmark klarer sig godt i den globaliserede verden
- og så er målsætningen tilmed både social og inkluderende. Vi lader ikke fanden tage de sidste. Samfundsmæssig sammenhængskraft er det politiske buzz-word

Nej fordi ...

- Ingen har forholdt sig til om det er en realistisk målsætning. Kan vi overhovedet give 95% af en ungdomsårgang en uddannelse af tilstrækkelig høj og relevant kvalitet indenfor de givne rammer?
- Vi flytter reelt fokus fra uddannelsens indhold og anvendelighed til fuldførelsesfrekvens. Fra kvalitet til kvantitet.
- En målsætning kræver, at de, der skal måles på deres indsats, har indflydelse på resultatet. Og det har de ikke.
- Der er pokker til forskel på kompetencegivende ungdomsuddannelser (pærer+bananer = "pænaner"). Findes ikke!

**EUD ER SPÆNDT UD MELLEM TRE
POLITIKOMRÅDER, DET ER DER IKKE
NOGET NYT I:**

VI VIL ALT PÅ EN GANG !

Uddannelsespolitik:

- Udvikle elevens grundlæggende færdigheder, navnlig inden for matematik, læsning, mundtlig og skriftlig kommunikation samt informationsteknologi. Endvidere skal uddannelsen bidrage til udvikling af elevens studieforberevende kompetencer, udvikling af elevens evne til selvstændig stillingtagen, samarbejde og kommunikation. Fremme evnen til udvikling af initiativ og kvalitetssans. Uddannelserne skal i almindelighed fremme elevernes internationale kompetencer.

Arbejdsmarkedspolitik

- Fremme evnen til faglig problemløsning, udvikling af initiativ, fleksibilitet og kvalitetssans samt udvikling af elevens erhvervsfaglige kompetencer, udvikling af elevens evne til selvstændig stillingtagen, samarbejde og kommunikation. Uddannelserne skal i almindelighed bidrage til udviklingen af elevens innovative og kreative kompetencer. Uddannelserne skal i almindelighed fremme elevernes internationale kompetencer. Uddannelsen skal bidrage til elevens forståelse af et godt arbejdsmiljø og udvikle miljøbevidsthed.

Socialpolitik

- Fremme evnen til social problemløsning samt udvikling af initiativ og fleksibilitet, udvikling af elevens personlige kompetencer, udvikling af elevens evne til selvstændig stillingtagen, samarbejde og kommunikation. Erhvervsuddannelsessystemet skal endvidere tilrettelægges således, at det i videst muligt omfang er egnet til at bidrage til at udvikle de unges interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund og bidrage til deres personlige udvikling

**ER DET EN RETFÆRDIG OG REALISTISK
MÅLSÆTNING, DER KRÆVER, AT VI
SKAL LØFTE/LØSE ALLE DISSE
SAMFUNDSPOLITISKE MÅL PÅ EN OG
SAMME TID?**

Manglende indflydelse på resultatet/målopfyldelsen

- På de gymnasiale ungdomsuddannelser måles skolerne og lærerne på gennemført eksamen efter 3 år. De måles altså på deres egen indsats på baggrund af de givne elever, som alle var erklæret egnede før starten på uddannelsen.
- På EUD måles vi på gennemført hovedforløb. Altså en kombination af uddannelseselementer gennemført på skole og i virksomhed. Med andre ord uanset hvor godt vi gør det på skolerne, er vi helt afhængige af, at virksomhederne vil aftage vores elever.

**ER DET FAIR AT BEDØMME EN
UDDANNELSESINDSATS MED EN
MÅLESTOK, DER IKKE TAGER HØJDE
FOR ANDRES INDSATS ELLER MANGEL
PÅ SAMME?**

Hvad er en kompetencegivende ungdomsuddannelse

- Der er tale om at 95% af alle unge skal have en **kompetencegivende ungdomsuddannelse**
- Men de kompetencegivende uddannelser defineres meget forskelligt
- En erhvervsuddannelse giver først kompetence efter afsluttet hovedforløb. Eleverne/lærlingene er altså direkte klar til at træde ind på arbejdsmarkedet
- En gymnasial uddannelse giver ”kun” kompetence til at gå ind i et videre uddannelsesforløb (videregående uddannelse), og ikke til at komme på arbejdsmarkedet

- Er det fair at måle disse uddannelser med samme målestok?
- Nej ! De gymnasiale uddannelser tager højde for den herskende "ungdomskultur" – erhvervsuddannelserne gør ikke

Unge er forskellige og alligevel ens:

- De har forskellige styrkesider – nogle er udpræget praktisk begavet (som Niels Hausgaard siger), mens andre er teoretisk stærke. Og andre igen er hverken eller
- Nogle er meget målrettede og motiverede, mens andre ikke aner, hvad de vil i og med livet og i øvrigt og i sammenhæng hermed umotiverede
- Men alle sammen er unge. Det har de til fælles. Og her er det væsentligt at gøre sig klart, hvad det vil sige. Ungdommen er et limbo i tilværelsen mellem barndom og voksenliv af forskellig varighed og intensitet, hvor den enkelte unge er uden den voksnes ansvar og erfaring – en tilstand med en høj grad af uforpligtethed (nogle vil sige ansvarsløshed), mangel på myndighed men med higen efter samme, stor livslyst og livskraft/duelighed. En livsfase med megen søgen efter identitet og oplevelser (bl.a. ved hjælp af sabbatår, udlandsrejser, erhvervsarbejde etc.)

- Selvforståelsen/opfattelsen kan ikke længere hentes ved blot at gå i forældrenes fodspor. Ja, det er ligefrem blevet politisk ukorrekt og samfundsmæssigt uopportunt at gøre det, hvis man kommer fra en ufaglært familie. Det er samtidig blevet mere kompleks for de unge at finde deres plads i livet/arbejdslivet, al den stund at de udstukne livs- og uddannelsesbaner er blevet mange flere og svært gennemskuelige. Se blot på det vanvittigt komplekse erhvervsuddannelsessystem og et arbejdsmarked under konstant forandring.

- Bl.a. af disse årsager er de **treårige studieforberedende** gymnasiale uddannelser stadig mere eftertragtede blandt de unge (over 50% af en ungdomsårgang). De giver den længste tid i limbo-land for alle de søgende unge samtidig med, at de får en masse nyttige kompetencer og kvalifikationer (både samfundsmæssige og set i relation til et videre uddannelsesforløb rettet mod arbejdsmarkedet).
- Men lever de op til de politiske intentioner? Generer de studerende til de videregående uddannelser, som det var meningen? Både ja og nej!

- Hvis vi ser bort fra den relativt lille gruppe studenter, der ikke kommer videre i uddannelsessystemet, er der en uforholdsmæssig stor andel af eleverne, der søger ind i erhvervsuddannelserne (tekniske, merkantile og sundhedsuddannelser). Og her skubber de grundforløbseleverne væk fra de eftertragtede hovedforløb. **Gøgeungeeffekt så det basker.**

- Men ikke nok med det. De søgende, uafklarede og måske umotiverede unge, der valgte et grundforløb på en erhvervsuddannelse – muligvis fordi de ikke kunne blive optaget på en gymnasial uddannelse, bliver ikke bare stødt bort fra de uddannelsespladser, der var tiltænkt dem. De får også **mindre tid til i limbo-land** - mindre tid til søgen, uforpligtethed, livsudfoldelse, kompetence og kvalifikationsudvikling. Mindre tid til at blive ”voksne” og eftertragtede for arbejdsgiverne.

Erhvervsuddannelserne står med problemet?

- De gymnasiale uddannelser er blevet masseuddannelser. Mange elever søger disse uddannelser uden ambition om videregående uddannelse (indfrielse af 50% målsætningen). Mange af dem får nu også lektiehjælp og anden socialpædagogisk støtte til at gennemføre uddannelsen. De nyeste tal viser, at ud af de 24%, der ikke får en ungdomsuddannelse, så skyldes **kun 3% frafald fra gymnasiale uddannelser**.
- Erhvervsuddannelserne tager resten af de unge (efter Ungepakke 2 nu i princippet uddannelsesparate), hvad end de har lyst eller evne. De nyeste tal viser, at ud af de 24%, der ikke får en ungdomsuddannelse, så skyldes **knap 18 % frafald fra erhvervsuddannelserne**

- Alene det forhold, at vi kan tale om resten af en ungdomsårgang indikerer problemet. På det tekniske område viser problemet sig primært ved en omfattende pendling mellem grundforløbene (stort frafald på de enkelte grundforløb). På det merkantile område viser problemet sig ved lav overgangsfrekvens til hovedforløb (kun knap 50% går direkte videre til hovedforløb). De ældre studenter, HF'ere og HHX'erne fik praktikpladserne.

- Der er mange ting EUD kan og skal gøre bedre. Og der arbejdes hårdt og seriøst med det.
- Men EUD kan og skal ikke alene tackle udfordringerne med vores fælles ungdomskultur
- Og lad os så finde en relevant målestok til indfrielsen af en i øvrigt prisværdig og sympatisk samfundspolitisk målsætning